

naam **Sybrand Bouma**
leeftijd **53**
opleiding **Rijks Middelbare
Landbouwschool Leeuwarden**
bedrijf **sinds 1987 biologisch
melkveehouder met 140 koeien en
125 ha in Grou**
bestuur **voorzitter van De Natuurweide,
de belangenvereniging voor biologische
melkveehouders in Nederland**

**‘Nederland loopt Europees gezien
gigantisch achter** in biologische
consumptie en productie’

‘Er is zeker potentie voor biologische zuivel’

Volgens Sybrand Bouma kan het: 15 procent van de landbouwgrond biologisch in 2030. In de markt zit nog genoeg potentie. De overheid speelt daar wel een belangrijke rol in. Niet om omschakelings-subsidie uit te delen, maar door het biologische systeem te erkennen als volwaardige markt.

TEKST GRIETJE DE VRIES

De biologische zuivelsector kent bewogen jaren. Na goede coronajaren is de biologische zuivelmarkt door de lage koopkracht gekrompen. In Duitsland daalde de consumptie met 10 procent, in Frankrijk verwacht men dit jaar 40 procent van de biologische melk gangbaar te moeten verwerken. Voor Sybrand Bouma, de voorzitter van De Natuurweide, lijkt dat nog geen reden tot grote zorgen in Nederland. Hij richt zich – net als alle andere melkveehouders – vooral op de uitkomst van de gesprekken over het toekomstig landbouwbeleid. Met de bittere pil van de fosfaatrechten nog fris in het geheugen is De Natuurweide en de overkoepelende biologische belangenbehartiger Biohuis dit keer gedreven om actief mee te doen in het gesprek. Want als biologisch boeren de regering moet helpen met natuur en het oplossen van stikstofproblematiek, moet de biologische markt ook als volwaardig erkend worden, zo is Bouma van mening.

Hoe kijkt u terug op de biologische markt de afgelopen jaren?

‘Er gebeurt van alles. Als sector zijn we druk bezig om de markt verder op te bouwen en tegelijkertijd gaat de koopkracht omlaag. Dat heeft invloed op de markt, maar wil niet zeggen dat we stoppen met opbouwen. Eigenlijk liggen we van de kortetermijninvloeden op de markt niet erg wakker. Dat heeft er alles mee te maken dat we Europees gezien achterlopen met het marktaandeel. Binnen Europa loopt Nederland gigantisch achter qua consumptie- en

productievolume. Het biologische areaal is in Nederland 4 procent, vergeleken met het Europees gemiddelde van ruim 9 procent. Er is echt nog een wereld te winnen.’

Wat betekent het biologische melkoverschot in bijvoorbeeld Duitsland en Frankrijk voor de Nederlandse zuivelmarkt?

‘Ik zie het overschot van biomelk in het buitenland niet als een bedreiging voor de binnenlandse markt, omdat we met onze aanvullende normen kunnen aantonen dat de kwaliteit van onze melk boven die van andere landen uitsteekt. De aanvullende normen zijn extra kwaliteitseisen waaraan de biologische melk in Nederland voldoet, boven op de Europees geregistreerde eisen die het biokeurmerk heeft. Zo stellen we extra eisen aan beweiding en biodiversiteit. Nederlandse retailers kunnen daar eigenlijk niet omheen.’

Stevent Nederland ook af op een overschot van biologische melk?

‘In Duitsland en Frankrijk zijn er nu problemen, omdat het daar makkelijker is gemaakt voor melkveehouders om over te stappen op biologisch boeren, zonder dat daar de ontwikkeling van de afzetmarkt in mee is genomen. Daardoor krijg je daar zo’n groot overschot. Denemarken is een beter voorbeeld. Daar is veel ingezet op de markt, maar heeft men de biologische primaire sector hierin onvoldoende meegenomen en gewaardeerd. In Nederland zijn we in de primaire sector in eerste instantie

druk geweest met de kwaliteit en waardering van het product, in plaats van groei in volume. Daardoor is onze positie in de Nederlandse markt sterk, maar die kan nog wel sterker worden.’

Vanuit de politiek is de ambitie uitgesproken om tot 15 procent biologische landbouwoppervlak te komen in 2030. Is dat haalbaar?

‘Dat is haalbaar als we dat met zijn allen goed inrichten. Volgens marketeers is zelfs meer dan 15 procent mogelijk, alleen al in Nederland zelf. Er is absoluut marktpotentie voor biologische producten en laten we daar ook vooral op inzetten. Dat kunnen we combineren met de andere opgaven waar we voor staan in Nederland. Biologisch boeren is een van de oplossingsrichtingen die het kabinet oppert voor de toekomst van de sector. Maar je kunt als overheid niet zomaar boeren dwingen om te schakelen naar biologisch. De markt moet er goed genoeg voor zijn. Daar is nog werk aan de winkel. Het vraagt ook om waardering en juridische borging van het biologische systeem. Het moet echt hand in hand gaan, anders kun je niets opbouwen.’

Waarom zijn juridische erkenning en borging zo belangrijk voor de biologische sector?

‘Door het aannemen van de fosfaatwet een aantal jaren geleden zijn we gemotiveerd om de biologische sector erkend te krijgen. Tegen de fosfaatwet maakten we als De Natuurweide groot bezwaar. Dat zat zo: vanuit het Europees gestandaardiseerde keurmerk biologisch is al geregeld dat het biologische systeem de kringlopen samen sluitend maakt. Een melkveebedrijf kan daardoor geen fosfaatoverschot hebben, er is eerder een tekort aan fosfaat dan een teveel. Toch werd de wetgeving generiek op de landbouw toegepast, wat voor biologische bedrijven zeer nadelig uitpakte.’
‘Dat maakt dat we nu als gezamenlijke biologische sectoren vanuit Biohuis actiever lobbyen om mee te praten aan de voorkant. We zitten dan ook aan de hoofdtafel in het onderhandelen over het beleid. En we zetten daar vooral in op juridische borging,

‘Boeren moeten niet geforceerd biologisch gaan werken, daar heeft niemand wat aan’

zodat we regelgeving toegespitsen op het biologische systeem en dat er daarmee een duidelijke toekomst is voor de bedrijven.’

Zo’n erkenning vraagt om onderbouwing. Is die er?

‘Zeker. Een paar jaar geleden zijn we begonnen met de Pilot Biomonitor, die vanuit het hele biologische systeem mineralenstromen op een biologisch bedrijf in kaart brengt. Dat is nodig om op sectorniveau dingen aan te tonen, maar ook voor individuele bedrijven. Die krijgen zo meer inzicht dan bijvoorbeeld uit alleen de KringloopWijzer is op te maken. Het punt is namelijk dat je echt naar het hele systeem moet kijken bij biologisch boeren. Daaruit blijkt nu al dat we als systeem in het geheel, zeker op gebied van ammoniakuitstoot, een rol kunnen spelen in de stikstofproblematiek. Door onze prestaties inzichtelijk te maken hebben we een sterkere lobby om in beleid niet generiek behandeld te worden.’

Wat levert toegespitste regelgeving op voor biologische melkveehouders?

‘Die kan voorkomen dat meer bedrijven worden aangewezen als piekbelaster in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. Er zijn

inmiddels al biologische bedrijven uitgekocht, omdat ze worden behandeld als een stalsysteem met een reguliere ammoniakuitstoot. Maar die bedrijven hebben niet dezelfde impact. Vanuit de regering en vanuit de EU is er ambitie om de biologische sector te vergroten en dat ondersteunen we. Daar kunnen we samen aan werken, zodat er een mooie toekomst is voor biologische bedrijven.’

Heeft de uitgesproken ambitie van de overheid al geleid tot een toename van het aantal biologische bedrijven?

‘Nee, het is simpelweg een moeilijke periode wat betreft ondernemen. Door de onduidelijkheid van regelgeving is het lastig keuzes maken voor alle agrarische ondernemers. Omschakelen is momenteel te risicovol. We willen ernaartoe dat elke melkveehouder bepaalde opties te overwegen heeft en die opties moeten gelijkwaardig zijn. Voor sommige melkveehouders is de sprong nu veel te groot om biologisch te werken, ook als ze de manier van bedrijfsvoering wel bij zich vinden passen. Want dat is ook belangrijk, dat iedereen een richting op kan die bij hem of haar past. Boeren moeten niet geforceerd biologisch gaan

werken, daar schiet niemand wat mee op. Een subsidie voor omschakeling vind ik dan ook geen goed idee.’

Heeft biologische zuivel last van concurrentie van andere zuivelstromen en plantaardige alternatieven?

‘Als andere zuivel concurrentie is, dan kun je alleen proberen je eigen markt positiever neer te zetten. Dat doen we door te onderzoeken hoe we het beste campagne kunnen voeren. Je moet de consument blij maken, maar op veel informatie zit die niet te wachten. We hebben een vaste groep consumenten die al biologisch kiezen en de vraag is nu hoe je de volgende categorie gaat bereiken. En verder blijven we ons onderscheiden door steeds te kijken of we aanvullende normen kunnen aanscherpen of dat nieuwe aanvullende normen mogelijk zijn. Meestal zijn het voorwaarden waar de meeste biologische boeren al aan voldoen. De normen lopen eigenlijk achter het experimenteren van de veehouders aan, zo zijn er nu bijvoorbeeld boeren bezig met het vraagstuk koe en kalf samen houden. Dat is het mooie van biologisch boeren in mijn ogen: door dingen anders te moeten doen vind je nieuwe oplossingen.’